

A VARÁZSLÓ. Irta: Massimo Bontempelli, az Academia d'Italia tagja.

ELBSZÉLEK nektek egy kis történetet, mely époly titokzatos, mint amilyen megható; majd nem szerelmi történet. Pedig az alatt a teljes három nap alatt, melyet Ginevra és én együtt töltöttünk Dovresanban, álmunkban sem jutott eszünkbe, hogy szerelmeseink legyünk egymásba. (Álmunkban talán igen, de akkor mind-egyikünk külön álmotta ezt az álmot.)

Ugyanabban a szállodában laktunk, ugyanannál az asztalkánál étkeztünk és úgyszólván egész nap együtt voltunk. Mikor atyja a negyedik nap reggelén eljött érte, megkérdezte tőlem:

- Jól viselkedett?
- Kifogástalanul.
- De mondja, nem zavarta Önt?
- A legkevésbé sem.

És aztán elutaztak. Nem szerettünk egymásba, de történt közöttünk valami. Tudniillik az étterem a szálloda földszintjén volt. És az asztalka, melynél ebédünket és vacsoránkat elfogyasztottuk, egy ablak fülkeszerű mélyedésében állott, mely a kertre nyílt. És minden este becsuktuk az ablakot, mivel itt fenn a magasban nyáron is, mihelyt esteledik, nagyon lehűl a levegő. Az ablaküvegek előtt sűrű bokrok nőttek és azokon túl két piros, dúsvirágzatú gerániumtő látszott, mely egy alacsony kis fal két végénél két kővázából duzzadt ki. Aztán mindjárt meredeken lefelé hajlott a terület a széles, árnyékos, hegyektől szegélyezett völgybe. Itt-ott a távolban kis fények lobogtak fel egészen a láthatárig és az égboltig, mely lassanként meggyújtotta csillagait.

*

A következő dolog történt tehát:

A harmadik estén étkezés után egy darabig még asztalkánk mellett ültünk az ablakfülkében, egymással szemben, mint rendesen. Mögöttünk a terem üres volt, mintha egészen eltűnt volna. Talán eltűnt az egész világ, csak mi ketten maradtunk meg ott asztalkánknál, az ablak előtt, mely közeli és távoli dolgokra tekintett.

Ginevra hallgatagon nézett ki a csukott ablakon.

Én is kinéztem és egy pár csillagot láttam imitt-amott.

Akkor arcomat Ginevra felé fordítottam. Ginevra határozottan nem a csillagok felé nézett.

Tekintete rövidebb utat vett. Talán a fal melletti gerániumokra

esett. A virágokra néztem, de ők semmit sem árultak el nekem. Két teljesen egyforma bokor volt. Mozdulatlanul hallgattak. Piros színűket beárnyalta az alkony. Ellenségeseknek tündek fel nekem. De ha jól meggondolom a dolgot, csak kifejezésnélküliek és részvételenek voltak.

Azonban Ginevra a gerániumokra sem nézett. Tekintetét változtatlanul a távolba irányítva, homlokához emelte egyik kezét és hátra-símitotta egy hajfürtjét, mely túlságosan előretolakodott. Kétszer-háromszor utasította rendre, míg a hajfürt végre engedelmeskedett. Ginevra mosolygott és így szólt:

— Asszony mindenütt talál tükröt.

— Hála Istennek — feleltem csak úgy találomra.

Azután megpróbáltam, hogy szintén nézzem magamat az ablak üvegében, mely a kert, a völgy, az egész világ hatalmas árnyékának volt támasztva.

— Nézz csak, — mondtam — milyen különös tünemény! Túl ezen az üvegen egész tájképet látok: a falat, a gerániumokat és mindent, ami még e mögött fekszik. De egyidőben egy más szceneriát is látok: az én képemet és a magáét, a fehér asztalka képét, a palackét és a lámpáét, mely itt világít nekünk; mindent látok, ami idebenn van. Valamivel gyöngébben, de azért elég világosan. Sőt maga az ablakot még tükörnek is használhatta. Két világ és mind a kettő közvetlenül az ablaküvegnél. Egy és ugyanazon térben van mind a kettő. Azonban — és ez az, ami különös — nem folynak át egymásba, nem ütköznek össze, nem taszítják és nem egészítik ki egymást. Nem szeretik és nem is bántják egymást. Se vonzalom, se harag nincs köztük. Nem is ismerik egymást. Bár ugyanazt a teret használják, egyik sem vesz tudomást a másikról. Nézze csak! A fehér csésze pontosan ugyanazt a helyet foglalja el, mint ott annak a puszpángbokornak a levelei és maga a leveleket és a csészét, két tökéletesen elkülönült zárt formát, mégis egyszerre látja. E két világ mindegyike magábanvéve átláthatatlan, de a másakra való vonatkozásában áttetsző.

— Nos és? — kérdezte Ginevra.

Elfogódottan hallgattam egy darabig.

— Mégis megtörténhetnek... — kezdtem azután.

De rögtön elhallgattam újra.

— Mindegy...

— Maga úgylátszik, megint ábrándozik egy kicsit... — mondotta Ginevra.

— Persze, persze.

De mulatságosnak találta a tüneményt. Felemelte a kezét és körben járatta az asztal fölött, mintha madárka volna, mely mindjárt lerepül, hogy felszedje a kenyérmorzsákat az abroszról. Ginevra azonban nem törődött a morzsákkal, kifelé nézett az ablaküvegen át.

— Mit csinál maga? — kérdeztem.

— Igazán kómikus. El akartam rejteni a kezemet ott a gerániumok között, de tényleg nem lehet.

— Legyen óvatos, ne csináljon igen heves mozdulatokat, nehogy kárt tegyen a gerániumokban.

Ginevra nevetett.

*

Kannácskámiban volt még egy kis kávé. Betöltöttem a csészébe és kiittam, bár egészen hideg volt már.

Azután összeráncoltam a homlokomat és szigorú hangon, ahogy gyermekekhez beszélünk, így szóltam :

— Ne nevéssen, komolyan mondom !

Ginevra rögtön felhagyott a nevetéssel. A játéknak vége volt. Keze az asztalra hullott, rám nézett.

— Maga most igazán komolyan beszél?

— Körülbelül. Akarja, hogy egy kísérletet tegyünk?

— Micsoda kísérletet?

— Nézzen ide. Látja, úgy tartom a kezemet, hogy tükörképe közvetlen a gerániumok fölött lebeg. Nem látja-e most úgy, hogy megfoghatnám a virágokat, ha az ujjaimat még egy kicsit lejjebb bocsátanám? Így : nézze, most megérintem őket. De a gerániumok nem mozdulnak.

— Természetes, hogy nem.

— Igen, ez természetes, bizonyára ; de én valami természetfölötti dolgot akarok előidézni. Azt akarom, hogy megmozduljanak !

— És hogy akarja ezt megcsinálni?

— Így. Figyeljen. Ebben az egyetlen térben, mely két világot foglal magában, kell lennie egy pontnak, egy metszéspontnak a térben, vagy egy pillanatnak az időben, ahol vagy amikor a két világ érintkezik egymással. Ezt a pontot akarom megtalálni.

Egészen feléje fordultam és erősen az arcába néztem. Ő is kíváncsian és ijedten nézett most rám.

Már csupa tűz és szenvedély voltam és felemelkedtem, mint egy igazi varázsló. Ginevra tágranyílt szemmel mért végig tetőtől-talpig. Parancsoló hangon szóltam :

— Nézzen most kifelé.

Engedelmeskedett. Én is kifelé meredtem. A legerősebb koncentrációval láttam neki a kísérletnek. Nem néztem a kezemet, hanem csak képét az ablak tükrében : kezem finom fantómja ráhajolt az igazi gerániumokra és megérintette őket. De a gerániumok nem mozdultak. Még mélyebbre süllyesztettem a kezemet ; a tükörkép összeszövődött a gerániumokkal. Még egymás mellett volt a két forma, a mozgó és a nyugvó, anélkül, hogy elvegyültek, zavarták vagy egyáltalában ismerték volna egymást.

— Maradjon egész csendesen ! Vigyázzon !

Egy második kísérletet tettem. Megfeszítettem teljes akaratomat.

Mozgattam az ujjaimat és egyben gyorsan körben forgattam a kezemet.

És a kép is nagyon gyorsan forgott.

Ekkor — hirtelen — megmozdultak a gerániumok.

*

Gyöngén lefelé hajoltak, mintha halk szél lengett volna. Ginevra felkiáltott :

— Ó !

De rögtön erőt vett rajta a női szkepszis. Vállát vonogatva mondotta :

— Véletlen. Egy kis szellő fujt éppen.

Magaslatomról szigorúan néztem le rá.

— Tehát még egyszer ! És most maga határozhatja meg, hogy mikor mozogjanak.

Kezem tükörképe a nyugodtan álló gerániumokon pihent. Ginevra hallgatott : gyorsan és hallhatóan lélekzett. Bátorítottam :

— Rajta ! Parancsoljon ! Mondja, hogy mikor !

Kissé habozott, majd hirtelen elkiáltotta magát :

— Most !

Kezemet, mint az előbb, forgatni kezdtem. És a gerániumok újra meghajoltak és reszkettek.

Ekkor feléje fordultam, tekintetemet elfehéredett arcába fúrtam.

De megindultsága nem tartott sokáig. Játékosztöne újból győzött. A vér visszaözlönlött arcába, nevetett. Nevetése ugyan kissé hamisan csengett, de most kijelentette :

— Én is meg szeretném próbálni egyszer.

Szánakozó pillantást vetettem rá.

— Nem. Maga ezt nem tudja.

Ezt elhitte nekem és belenyugodott.

*

Egy darabig hallgattunk és átengedtem magamat gondolataimnak ; vakáció alatt t. i. szívesen gondolkozom ilyen mély és rejtélyes kérdéseken.

Elmélkedésem virága aztán a következő szavakban nyílt ki :

— A geránium megmozdult. Ha tehát egyáltalában érezni tudna, érzett is volna valamit. Csinos kísérlet volt. Kérem, menjen most ki egy kicsit . . .

— Hová ?

— Ki, oda a gerániumokhoz. És azután emelje fel a kezét bárhogyan, a helyzet nem határoz semmit, de egész nyugodtan kell tartania. Én itt maradok és megpróbálom a maga igazi kezét tükörözött kezemmel megérinteni. Érti ?

— Igen, igen.

— És maga meg fogja éreznie, magának meg kell éreznie.

Ginevra felkelt és menni akart. Visszatartottam.

— Még egy percre. Meg kell éreznie. De ne nézzen rám, mert akkor megint azt mondaná, hogy képzelődés volt. Álljon háttal az ablaknak. Emelje fel a kezét úgy, hogy láthassam.

— Rendben van.

Kiment. Utána néztem rózsaszínruhájú karcsú alakjának, néztem meztelen fehér nyakát, amint észrevétlenül merült a fekete hajhullámaiba. Aztán újra megfordultam és kinéztem az ablakon.

Egy perc múlva Ginevrát a kertben lehetett látni. Hátat fordított nekem, követve utasításomat. A rózsaszín ruha az alkonyatban sötétebbnek látszott, de a nyak fehérebben világított, mint az előbb. Egyenesen állott, mintegy kivágva a fekete égből, mintha a csillagoknak helyet kellett volna adniok neki.

Egy kis helyváltoztatás és szemem a tükörképeket újra kitudta vetíteni oda a külső világba. Az asztalka mögött állottam és láttam sajátmagamat, testetlen vázamat az ő valódi alakja mellett.

Ginevra felemelte kezét és egész nyugodtan tartotta, ahogy mondtam neki. Állt és várt.

De én nem mozgattam a kezemet, hogy a tükörben megérintsem az övét.

Nem tudom, miféle démon kerített hirtelen hatalmába. Óvatosan mozdítani kezdtem egész testemet, anélkül, hogy szememet egy pillanatra is levettem volna hasonmásomról. Az alterego most a hozzám hasonlóig megközelítette őt, — testem a teste mellett — alig volt nagyobb nála. Lefelé hajlítottam a fejemet és képalakom is lefelé hajolt. Megmozdítottam a szájamat. És képmásom ajkát a leány eleven nyakához szorította, megcsókolta, megpihent rajta, nem vált meg tőle, amíg nem láttam, hogy Ginevrát remegés futja át tetőtől-talpig. Lehajtotta a fejét és oldalt fordította. Anélkül, hogy felém fordult volna, futásnak eredt.

Menekült, mintha megérezte volna, hogy megcsókoltam a nyakát.

*

Nem tudtam elhinni, hogy valóban megérezte. Leültem, mintha semmi sem történt volna és vártam.

Egy perc múlva visszajött.

Nagyon halvány volt és nem ült le.

Talán meg kellett volna kérdeznem, miért szaladt el. És ő, kérdezetlenül is, csak mondhatott volna valamit nekem.

Egy szót sem mondott. Egy hanggal sem tett többé említést a kísérletről. És én nem is kérdeztem. Állva maradt az asztal előtt s tekintete egy üvegre meredt.

Azután önkénytelenül, lassan felemelte a kezét, végighúzta a nyakán, köröskörül. De hátul a haj határvonalánál görcsösen oda-szorította tarkójához.

Az egész csak egy pillanatig tartott. Azután megint egészen szabad lett, mosolygott s végül a szemembe nézett. És felém nyujtotta a kezét.

— Jó éjt.

Elment. Nem fordult többé vissza. Eltűnt. Ezen az éjtszakán nem aludtam. Következő reggel megérkezett az apja, hogy magával vigye. Elutaztak és én sohasem láttam többé.

Fordította : *Horvát Henrik.*

GROSS-GLOCKNER.

*Hegyek hegye, apátlan, völlen,
Gleccerszakállú gránitpüspök.
Alattad emberbogár zümmög,
S te némán állsz az egy időben.*

*Homlokodon most ifjú hó van,
De rá új írást nem tud róni.
Hallgatsz, míg hozzád jönnek gyónni,
S maradsz az Örökváltozóban.*

*Neked egy perc, egy ezred semmi;
Neked mindegy, ha szláv, ha német.
Nem érted a vajúdo évek
Nagy bánatát: magyarnak lenni.*

*Nem érted, hogy szép hegyeinket
Elcsatolta a rablók kénye.
Hidegen mutat sz fel az égre:
Tenedek itt lent minden mindegy.*

*Mit bánod, ha csintalan május
Kurjant a völgyeken kigyulva,
Vagy a nap válladra símulva
Bujtogat, vén Cartusianus.*

*Egykedvűn nézel a világra,
S a rohamozó jenyvesekre,
Kik folyton-fogyó ezredékbe'
Törnek feléd, a titok-várba.*

*Hordod hócsuklyás némaságod,
Mert ez a rend, mert ez a törvény —
Mi lenne, ha most összetörném
Iszonyatos üvegvarázsod.*

*És szétpattanna a varázsfal,
Mely köztünk lebeg láthatatlan? ...*

Alattad járok a jiammal.

S beszélek csendben a Halállal.

Sántha György.